
Asociácia polio v SR



republiková špecifická
organizácia SZTP

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

1/2019

Z obsahu:

- 1. Z rokovania Republikovej rady SZTP*
- 2. Postpoliomyelitický syndrom*
- 3. Kvalita života obrnárrov na Slovensku – úvodná sonda*

Ročník XXIV.

Milí priatelia,

prehupli sme sa do ďalšieho roku nášho života a zachcelo sa mi zaspomínať. V tomto období, keď vybavujem rekondičné pobyty, spomínam, ako sme chodili /teda viezli sa autom) na Šíravu. Na túto cestu sme sa celkom tešili, bolo nás viac aut, cesta s viacerými prestávkami trvala takmer celý deň. Po príchode do hotelu Chemes sme ani necítili únavu a šli sme sa spoločne poprechádzať popri Šírave. Prečo to spomínam? Nuž preto, že teraz keď mám prejsť niekoľko sto metrov, tak ledva ťahám nohy za sebou. Poviete si, veď máš už svoje roky. Pravda, to číslo je hrôzostrašné, ale je to len číslo. Keď od neho odhliadnem, necítim sa naň. Len to telo akosi nechce spolupracovať s hlavou. Myslím, že mnohí to pocitujú rovnako.

A preto sa musíme snažiť ešte z toho života vyťažiť čo najviac. Stretávať sa s ľuďmi, s ktorými sa dobre cítime, ktorých máme radi. Aj keď rodina je pre každého najbližšia, predsa len deti a vnuci majú svoj vlastný život, nepochybujeme, že nás majú veľmi radi. Pretože ich tempo života je veľmi rýchle, nemajú dostatok času, aby si s nami sadli a porozprávali sa. A práve túto medzeru môžu vyplniť naše stretnutia. My už toho času máme dosť, môžeme sa navzájom vyžalovať, ale aj pochváliť. Zaspomínať na to pekné čo bolo, ale aj sa tešiť na to, čo bude. Treba žiť najmä prítomnosti, lebo kto vie, čo bude zajtra? Verím, že zajtra ako aj ďalšie dni bude len dobré, že nás tento rok čakajú krásne stretnutia, na ktoré sa spoločne s vami veľmi teším.

A.S.



**VŠETKÝM NAŠIM ČLENOM
PRAJEME
PRÍJEMNÉ PREŽITIE
VELKONOČNÝCH
SVIATKOV.**

Z rokovania Republikovej rady Slovenského zväzu telesne postihnutých

V sobotu 2. februára 2019 sa v priestoroch chránenej dielne AV Mobilita v Záhorskej Bystrici konalo zasadnutie Republikovej rady SZTP rozšírené o členov Republikovej kontrolnej komisie a pracovníkov SZTP. Rokovanie viedla Ing. Monika Vráblová, predsedníčka SZTP.

Z bohatého programu zasadnutia vyberám najdôležitejšie body:

- prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR bude SZTP riešiteľom projektu *„Eliminácia bariér v prostredí ako cesta k nediskriminácii (prieskum bezbariérovosti v mestách Humenné, Michalovce, Vranov n/Topľou, Bardejov, Spišská Nová Ves)“*
- Ministerstvo kultúry SR požiadalo SZTP o podporu v projektoch
 - „Svet, ako ho vidíme my“ – výstava výtvarných prác ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím – 11. ročník (I. kolo – 04/2019 Mestská umelecká agentúra Partizánske, II. kolo – 08/2019 Synagóga Levice)
 - XXIII. benefičný koncert Slovenského zväzu telesne postihnutých pod názvom „Umelci srdcom“ (plánovaný termín 20. 10. 2019)
 - Kremnická barlička 2019 – 15. ročník celoslovenskej súťaže v speve, prednese poézie a prózy (plánovaný termín 09/2019)
 - „Život ide ďalej ...“ – 10. zberka básnickej a prozaickej tvorby ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím
 - Tak to vidíme my – 2. ročník výstavy fotografií očami ľudí s telesným postihnutím (I. kolo – 08/2019 Synagóga Levice, II. kolo – 10/2019 Liptovské múzeum Ružomberok)
- Ing. Vráblová informovala, že odpredaj majetku SZTP, pobytového zariadenia Relax v Štúrove sa zdržal kvôli požiadavke hygieny, ktorá žiada o rozbor vody (napriek tomu, že zariadenie je napojené na mestský vodovod). Pokiaľ ide o odpredaj celej stavby, SZTP uzatvoril zmluvu o odpredaji s realitnou kanceláriou Remax. Budova zatiaľ nie je predaná, pokiaľ SZTP neobdrží vypracovaný projekt, dodatočné stavebné povolenie ako aj kolaudáciu celej stavby PZ RELAX Štúrovo.
- V súvislosti s nadobudnutím účinnosti zákona o registri mimovládnych neziskových organizácií Ing. Vráblová oboznámila členov RR SZTP s krokmi, ktoré zatiaľ podnikla spolu s RC SZTP a ktoré majú zabezpečiť, aby boli do registra zapísané všetky organizačné jednotky SZTP v termíne do 30. 6. 2019, dokedy je táto registrácia bezplatná. Na zasadnutie prisľúbil účasť aj zástupca Úradu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti, na stretnutie však nakoniec neprišiel.

- Predsedníčka SZTP informovala prítomných, že na žiadosť p. Mamojku, predsedu NROZP, do Rady vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti navrhla p. Grajcára (namiesto p. Mamojku a jeho pracovnú zaneprázdnenosť). Pán Grajcár podal informáciu, že sa už zúčastnil stretnutia, ktoré sa konalo 4. 12. 2018 (podrobnejšie o tom píšeme na inom mieste).
- O príprave a organizácii tohtoročného Medzinárodného dňa osôb so zdravotným postihnutím informovali Ing. Vráblová a p. Kubala za KC SZTP Košice: MDOZP sa uskutoční v dňoch 27. – 29. 6. 2019 v priestoroch internátu a Spojenej strednej školy v Trebišove s tým, že pre vodičárov bude zabezpečené hotelové ubytovanie v meste. Prerokovávanie tohto bodu programu sprevádzala opäť bohatá diskusia o výške účastníckeho príspevku, ktorá vyústila do schválenia čiastky vo výške 45 € na osobu a pobyt (ubytovanie na dve noci a strava na dva dni).
- V roku 2020 sa bude konať Zjazd SZTP, preto bude potrebné opäť sa venovať Stanovám a všetkým vnútro zväzovým dokumentom. P. Grajcár ako predseda Legislatívnej komisie SZTP požiadal prítomných o aktívnu spoluprácu najmä pri príprave návrhu nových Stanov ako základného dokumentu SZTP. Ako možné miesta konania zjazdu SZTP, spojeného s konaním MDOZP, sa spomínal hotel CHEMES na Zemplínskej šírave a hotel Park v Hokovciach.

Štefan Grajcár



Postpoliomyelitický syndrom.

Přenosná dětská obrna. Zkušenosti obrnářů.

Odborná konference 24. 10. 2018

Státní zdravotní ústav (SZÚ) Praha a Asociace polio s finanční podporou Úřadu vlády ČR uspořádaly 24. 10. 2018 v pořadí již druhou odbornou konferenci na téma „Postpoliomyelitický syndrom. Přenosná dětská obrna. Zkušenosti obrnářů.“

Akce se konala ve velké přednáškové síni SZÚ přesně v den, kdy se slaví Světový den boje za vymýcení dětské obrny vyhlášený Organizací spojených národů (OSN).

Konference se zúčastnilo 112 posluchačů z různých oborů se silným zastoupením zástupců Asociace Polio a s mezinárodním zastoupením v osobě PhDr. Štefana Grajcára, předsedy Asociácie polio ve Slovenské republice, který se jednání rovněž aktivně zúčastnil. Na konferenci zaznělo celkem 10

příspěvků, které byly zaznamenávány na video a jsou volně k dispozici na webových stránkách Státního zdravotního ústavu:

<http://www.szu.cz/tema/prevence/odborna-konference-postpolio-myeliticky-syndrom-prenosna-1>

V předsálí byla po celou dobu konference zástupkyně Státních léčebných lázní Janské Lázně, která informovala o nabídce lázní, zejména o léčebných, rehabilitačních a wellness pobytech.

Konferenci zahájila a všechny přítomné přivítala koordinátorka celé akce MUDr. Kateřina Fabiánová. Poté předala slovo řediteli SZÚ MUDr. Pavlu Březovskému, MBA, který pohovořil zejména o zkušenosti s poliomyelitidou z vlastní rodiny a také o významu očkování pro ochranu celé populace. Poté předsedkyně Asociace polio PhDr. Marcela Stránská připomněla skutečnost, že díky odborné péči a prevenci byla poliomyelitida v Československu postupně odsunuta do pozadí a téměř zapomenuta. Nicméně právě poslední generace osob postižených přenosnou dětskou obrnou sdružených v Asociaci polio se stále snaží, aby se nezapomnělo nejen na onemocnění, ale zejména na obrnáře, tedy ty, kteří onemocnění přenosnou dětskou obrnou onemocněli a nyní se potýkají s jejími následky, postpoliomyelitickým syndromem. Nakonec přítomné přivítala vedoucí Centra epidemiologie a mikrobiologie (CEM) MUDr. Barbora Macková.

Pak již následovaly prezentace podle odborného programu. Ve sdělení „Poliomyelitida – Současná epidemiologická situace“ upozornila MUDr. J. Částková, CSc., z Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ, mimo jiné na přetrvávající riziko přenosu onemocnění z polioendemických zemí, kde se stále nedaří dostat poliomyelitidu pod kontrolu. I v samotné Evropě hrozí podle Regionální certifikační komise riziko expozice viru vzhledem k nízké proočkovanosti, migraci a riziku importu onemocnění. Očkování proti přenosné dětské obrně tak zůstává jedinou možnou prevencí.

V druhé prezentaci „Národní program surveillace poliovirů ve vnějším prostředí“ MUDr. Petra Rainetová z Národní referenční laboratoře pro enteroviry, CEM, SZÚ popsala důležitou součást surveillace poliomyelitidy, environmentální surveillace. Jedná se o monitorování odpadních vod na výskyt enterovirů z hlavních městských kanalizací a z odvodu odpadních vod utečeneckých táborů. Odběry odpadních vod zajišťují pracovníci zdravotních ústavů ve spolupráci s krajskými hygienickými stanicemi 1x měsíčně a vyšetření provádí Národní referenční laboratoře pro enteroviry.

Ve třetí prezentaci „Zkušenosti z Polio poradny a občany s polio v současnosti“ seznámila prof. MUDr. Olga Švestková, Ph.D., přednostka Kliniky rehabilitačního lékařství z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze přítomné s poliomyelitidou a jejími následky. Poukázala rovněž na obrovský význam Janských Lázní v následné rehabilitaci

taci. Připomněla také významného virologa, pana docenta Slonima, a jeho přínos k prevenci poliomyelitidy. Informovala dále o činnosti Polio poradny na Albertově.

Bohužel při psaní této zprávy, jsem se dozvěděla, že paní profesorka 13. prosince 2018 náhle zemřela. Byla vedoucí jediné Polio poradny v České republice a mnoho let byla úzce spojena s Asociací polio; poskytovala například odbornou garanci požadovanou při podávání žádostí o dotace na rekondice na Ministerstvo zdravotnictví. Paní profesorka byla přesvědčena, že právě rehabilitace poskytují obrnárům naději na kvalitnější život navzdory zdravotním komplikacím.

Ve čtvrté prezentaci „Příčiny vzniku postpoliomyelitického syndromu diagnostika“ doc. MUDr. Miluše Havlová, CSc., z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy přednesla komplexní přehled etiologie, klinických příznaků postpoliomyelitického syndromu, diagnostiky a diferenciální diagnostiky.

V pátém sdělení „Kvalita života obrnárů na Slovensku - úvodná sonda“ PhDr. Štefan Grajčár, předseda Asociácie polio v Slovenské republice, seznámil přítomné s průzkumem, který použil 11 otázek z dotazníku SF 36, který se používá na měření kvality života související se zdravím. Zajímavým a smutným zjištěním, které z dotazníkového průzkumu vyplynulo, bylo, že až 52 % všeobecných nebo odborných lékařů, které pacienti s postpoliomyelitickým syndromem navštěvují, předpokládá, že mají dětskou mozkovou obrnu (DMO). Závěrem dr. Grajčár zdůraznil potřebu diagnostiky a cílené léčby postpoliomyelitického syndromu s důrazem na rehabilitaci.

V šesté prezentaci „Léčba poliomyelitidy a postpoliomyelitického syndromu v Janských Lázních“ se primářka Lázeňské léčebny dospělých a Odborného léčebného ústavu MUDr. Ivana Uiberlayová věnovala principům léčby poliomyelitidy a postpoliomyelitického syndromu. Zmínila sestru Kenny (Elisabeth Kenny) a její speciálně vypracovanou fyzioterapeutickou metodiku pro léčbu u dětské obrny. Dále uvedla metodu proprioceptivní neuromuskulární facilitace vypracovanou americkým lékařem a neurofyziologem dr. Hermanem Kabatem společně s fyzioterapeutkami Margaret Knott a Dorothy Voss. Svou prezentaci měla paní primářka dokumentovanou řadou fotografií z rehabilitačních pobytů v Janských Lázních, kde se často mnozí z přítomných poznávali.

V sedmém sdělení „Farmakologie postpoliomyelitického syndromu“ doc. MUDr. Miluše Havlová, CSc., stručně a jasně shrnula symptomatickou terapii včetně léčby bolesti u postpoliomyelitického syndromu a možnosti kauzální terapie, například intravenózní aplikaci imunoglobulinů.

V osmé prezentaci „Co mi polio vzalo a dalo“ MUDr. Eliška Běbrová z Ústavu lékařské mikrobiologie 2. lékařské fakulty UK a Fakultní nemocnice Motol popsala svůj životní příběh, spojený od dvou let s poliomyelitidou.

Závěrem velmi otevřeného projevu paní doktorka Běbrová konstatovala: „poliomyelitida mi dala optimismus a vytrvalost, hezký soukromý život, obrovské množství přátel a poznání jejich osudů, a poznání mnoha obtavých lékařů, rehabilitačních pracovníků a dalších, na které vzpomíná s vděčností a úctou“.

V devátém sdělení „Osobní příběh“ popsala svůj život s poliomyelitidou Mgr. Mária Mruzková. Od začátku svého onemocnění poliomyelitidou v 11 měsících, přes četné rehabilitace, operace, studia, rodinu a práci. V dospělosti vše zvládala a necítila ani potřebu se léčit. Mgr. Mruzková řekla: „my obrnáři jsme vždy pracovali na 100 %, abychom dokázali, jak jsme potřební“. Nicméně časem začala pociťovat únavu, oslabení končetin, bolesti kloubů. Přiznala, že tak rychlý postup potíží nečekala. Konstatovala, že každý obrnár by raději žil jako zdravý, nehendikepovaný. Nicméně pokud by si měla vybrat mezi tím, co jí poliomyelitida dala nebo vzala, zvolila by „co mi dala“ – odolnost překonávat různé životní situace, skvělé kamarády a přátele, manžela a syna.

V posledním, desátém sdělení „Vzpomínky na léčení obrny a co z toho plyne“ doc. RNDr. Vladimír Vondrejs, DrSc., popsal svůj polio příběh, který začal po válce, v jeho v osmi letech. Zmínil například nedostatek důležitého přístroje, tzv. železných plic, které byly pro pacienty postižené obrnou dýchacích svalů životně důležité. Hospitalizován byl nejdříve na Bulovce u profesora Procházky, který u něj vyzkoušel transfúzi krve od paní, která prodělala poliomyelitidu, což byla jedna z tehdejších experimentálních terapií. Poté byl přeložen do Masarykových domovů v Krči, následně každý rok pobýval kolem šesti týdnů v Janských Lázních. Aktivně sportoval, vystudoval chemii na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. S velkým zaujetím se stále ve volném čase věnuje malování a sochaření. Dříve doporučované cvičení a sportování až do únavy v rámci rehabilitačního posilování však vedlo pravděpodobně k rychlejšímu nástupu postpoliomyelitického syndromu nejen u pana docenta Vondrejse, ale u řady dalších obrnářů. Vyslovil poděkování Asociaci polio, kde se díky svému členství a aktivitám a zahraničním kontaktům Asociace vlastně poprvé dozvěděl o postpolio syndromu a terapii.

Na závěr si dovolím malé konstatování; přes veškeré problémy, které obrnářům nemoc přinesla, jsou velcí životní optimisté a je radost s nimi být.

MUDr. Kateřina Fabiánová, Ph.D.
Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM
Státní zdravotní ústav



Kvalita života obrnárov na Slovensku – úvodná sonda

Úvod

Na novembrovej konferencii v Prahe som sa zúčastnil spoločne s Gizkou a boli sme tam nakoniec jediní účastníci zo zahraničia.

Do Prahy sme sa vybrali premiéroveo vlakom, nie autom. Už ani neviem, kedy naposledy som si trúfol ísť niekam vlakom, bude to snád už i pätnásť rokov, čo som zistil, že štverať sa do vlaku štvornožky nie je ani príjemné, ani pohodlné a o estetike (skúste si ma pri tých smiešnych úkonoch predstaviť...) už radšej ani nehovorím. Využili sme to, že Regiojet na tejto trase ponúka nastupovanie a vystupovanie aj pre vozičkárov či ťažšie chodiacich pomocou mobilnej rampy (teda nie hydraulickkej zdvižnej plošiny ako som sa naivne domnieval) a napriek istým problémom, ktoré s tým obsluha mala, to bola celkom dobrá skúsenosť, ak by ste mali chuť a čas navštíviť „matičku Prahu“, vyskúšajte si to tiež.

Radi by sme na tomto mieste poďakovali aj nášmu novému známemu, Pepovi Pilařovi, tiež obrnárovi, ktorý ako taxikár brázdil ulice Prahy celé desaťročia, a dnes, keď je už na dôchodku, príležitostne a nezištne pomôže, keď treba. O pražských taxikároch (podobne ako o tých bratislavských) kolujú celé legendy, i preto sme jeho pomoc radi a s vďakou využili.

Na nasledujúcich stránkach sú kópie prezentácie, ktorú som mal na konferencii a v ktorej som predstavil niektoré výsledky prieskumu z leta minulého roku zameraného na zmapovanie kvality života nás obrnárov na Slovensku. Nepodarilo sa mi, bohužiaľ, získať viac odpovedí (bolo ich len 46), takže vyvodzovať z toho akékoľvek závery nie je namieste. Napriek tomu sa však domnievam, že prezentované výsledky aspoň naznačujú, ako na tom sme, ako vnímame svoje vlastné zdravie.

Východiská prieskumu

- O meraní zistenej a štatisticky vyjadrenej kvalite života obrnárov nevieme takmer nič, vieme len o kvalite svojich individuálnych životov, a to aj v časovej postupnosti;
- Prvotná inšpirácia – prezentácia Jacoba B. Bjørnera na konferencii EURORDIS vo Viedni v máji 2018 („*Overview of Traditional Quality of Life Assessment Methodologies*“/*Prehľad tradičných metód posudzovania kvality života*).

Metodika a postup

- Základná metodika: Dotazník SF 36 – nástroj na meranie kvality života súvisiacej so zdravím – tzv. subjektívnych determinantov zdravia;

- Verzia použitá v našom prieskume – skrátená verzia Dotazníka SF 36, obsahujúca 11 štandardizovaných otázok, doplnená ďalšími 11 otázkami zameranými na zmapovanie niektorých špecifických okolností pacientov s polio/PPS;
- Dotazník bol anonymný;
- V priebehu augusta 2018 oslovené dve skupiny obrnárov – účastníkov rekondičných pobytov v Hokovciach a na Zemplínskej Šírave;
- Návratnosť dotazníkov na úrovni 42-45 %, získaných 23 odpovedí v písomnej podobe;

Koncom augusta 2018 dotazník umiestnený na www.survio.com, výzva na jeho vyplnenie rozoslaná cca 45 obrnárom e-mailom, text bol neskôr zverejnený aj na stránke www.polio.sk.

Vzorka respondentov

- K 21. 10. 2018 získaných celkom 46 odpovedí, všetci prekonali detskú obrnu
- Pomer žien a mužov – 26 ku 20, resp. 57 % ku 43 %
- Priemerný vek
 - spolu: 66 r., 7 m. (rozptyl 56 – 84 r.)
 - Ž: 65 r., 10 m. (59 – 81 r.)
 - M: 67 r., 8 m. (56 – 84 r.)
- Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:
 - stredné bez maturity – 13 % (6)
 - stredné s maturitou – 50 % (23)
 - vysokoškolské – 37 % (17)
- Pomer pracujúcich a nepracujúcich – 12 : 34 (26 % : 74 %)
- Priemerný počet odpracovaných rokov: 38 r.

Výsledky prieskumu (uvádzame tu len odpovede na vybrané otázky)

Odpovede na **otázku č. 1** „Vo všeobecnosti by ste povedali, že Váš zdravotný stav je“:

- a) vynikajúci – 1 (2,2 %)
- b) veľmi dobrý – 0
- c) dobrý – 14 (30,4 %)
- d) obstojný – 25 (54,3 %)
- e) zlý – 6 (13,0 %)

Odpovede na **otázku č. 2** „Ako by ste hodnotili svoj terajší zdravotný stav v porovnaní so stavom pred rokom“:

- a) omnoho lepší teraz, ako pred rokom – 1 (2,2 %)
- b) trochu lepší teraz, ako pred rokom – 1 (2,2 %)
- c) asi rovnaký teraz, ako pred rokom – 11 (23,9 %)

- d) trochu horší teraz, ako pred rokom – 26 (56,5 %)
- e) omnoho horší teraz, ako pred rokom – 7 (15,2 %)

Odpovede na **otázku č. 6** „Nakoľko Vaše fyzické zdravie alebo citové problémy obmedzili Vaše obvyklé spoločenské aktivity v rodine, medzi priateľmi, susedmi či v skupinách v priebehu posledných štyroch týždňov?“

- a) vôbec – 10 (21,7 %)
- b) nepatrne – 8 (17,4 %)
- c) mierne – 13 (28,3 %)
- d) dosť – 13 (28,3 %)
- e) nesmierne – 2 (4,3 %)

Odpovede na **otázku č. 7** „Aké veľké telesné bolesti ste mali v priebehu posledných štyroch týždňov?“

- a) žiadne – 4 (8,7 %)
- b) veľmi mierne – 6 (13,0 %)
- c) mierne – 24 (52,2 %)
- d) ťažké – 9 (19,6 %)
- e) veľmi ťažké – 3 (6,5 %)

Odpovede na **otázku č. 8** „Nakoľko Vaše telesné bolesti obmedzili Vašu prácu (vrátane práce v domácnosti i mimo nej) v priebehu posledných štyroch týždňov?“

- a) vôbec – 5 (10,9 %)
- b) nepatrne – 3 (6,5 %)
- c) mierne – 20 (43,5 %)
- d) dosť – 16 (34,8 %)
- e) nesmierne – 2 (4,3 %)

Odpovede na **otázku č. 10** „Ako často fyzické zdravie alebo citové problémy obmedzovali Vaše spoločenské aktivity (ako návštevy priateľov, príbuzných a pod.) v priebehu posledných štyroch týždňov?“

- a) stále – 2 (4,3 %)
- b) skoro stále – 2 (4,3 %)
- c) niekedy – 26 (56,5 %)
- d) zriedka – 13 (28,3 %)
- e) nikdy – 3 (6,5 %)

Odpovede na **otázku č. 17** „Aj keď to nie je možné objektívne potvrdiť, domnievate sa, že sa u Vás rozvinul postpoliomyelitický syndróm (PPS)?“:

- a) áno – 29 (63,0 %)
- b) nie – 10 (21,7 %)
- c) neviem – 7 (15,2 %)

Odpovede na **otázku č. 18** „Ako sú podľa Vášho názoru o Vašej diagnóze (poliomyelitída, resp. PPS) informovaní všeobecní alebo odborní lekári, ktorých navštevujete?“

- a) sú veľmi dobre informovaní, vedia o tom dost – 5 (11 %)
- b) ich informovanosť je slabšia, ale nepletú si to s DMO – 13 (28 %)
- c) väčšinou mi povedia/napišu, že mám DMO, ale dajú si to vysvetliť – 24 (52 %)
- d) nemajú o tom ani potuchy a nedajú si to ani vysvetliť – 4 (9 %)

Záver

Obmedzenia realizovaného prieskumu:

- formálne nedostatky realizovaného prieskumu (napr. otázky týkajúce sa mobility úplne ignorovali možnosti vozičkárov),
- chýba porovnanie s kontrolnou skupinou, hlavne v zmysle identifikácie problémov zjavne nespôsobených primárnym (polio) ochorením.

Budúcnosť:

- kvalitu života poliomyelitikov, a to aj komplexnejšími nástrojmi, by bolo potrebné priebežne monitorovať aj v budúcnosti a na základe získaných výsledkov navrhovať potrebné opatrenia;
- potrebná je diagnostika a cieľená liečba následkov polio vrátane PPS s dôrazom na rehabilitáciu;
- pravdepodobnosť, že by sme sa stretli s bodrými, aktívnymi, optimistickými, prirodzene starnúcimi a do budúcnosti zahľadenými obrnármi by mohla byť vyššia pri lepšej a komplexnejšej zdravotnej starostlivosti;
- životný optimizmus je nevyhnutným vkladom do ďalších rokov ☺!

Štefan Grajčár



Zoznam daňovníkov, ktorí poukázali podiel zaplatenej dane v roku 2018 a súhlasili s uvedením svojho mena

Meno

Pavol Bakajsa
Zuzana Bakajsová
Ing. Kazimír Baláž
Ivan Beňo

Adresa

Iňačovce
Iňačovce
Košice
Zvolen

Bc. Ján Bezecný
Doc. RNDr. Ján Bezecný
Peter Bombala
Ing. Miroslav Bosák
EKON-EM, s. r. o.
Mgr. Slávka Fürstenová
Ing. Marcela Gašová
PhDr. Štefan Grajcár
Mgr. Tomáš Grajcár
Ing. Gizela Grajcárová
Lívia Gregoríková
Janka Gregušková
Mgr. Lukáš Horánsky
Anna Mária Humajová
Olga Jankechová
Ing. Mária Janovcová Homolová
Ivan Janovec
Jana Kohoušková
Kristian Kopko
Ing. Michaela Kyjanicová
Ing. Jaromír Macoška
Ing. Gabriela Mižáková
Anna Ostrihoňová
Branislav Otiepka
Jana Pacigová
Katarína Papová
Ladislav Pukk
Ing. Daniela Ročdomová
Ing. Viera Solnicová
Anna Sovičová
Marián Staňák
Ing. Katarína Steklá
Michal Steklý
SVL-Group, s. r. o.
Tomáš Svorada
Ing. Viera Svoradová
Dušan Šebian
Lubica Urbaničová
Unitech eu, s. r. o.
Viera Varinská

Dubnica nad Váhom
Dubnica nad Váhom
Zvolen
Trenčín
Banská Bystrica
Bratislava
Dunajská Lužná
Bratislava
Bratislava
Bratislava
Levoča
Štrba
Zvolen
Zvolen
Kunerad
Turecká
Turecká
Krupina
Očová
Sliač
Krupina
Pavlovce nad Uhom
Zvolen
Lučatín
Zvolen
Tvrdošovce
Nové Zámky
Bratislava
Bratislava
Bežovce
Trenčín
Dubnica nad Váhom
Dubnica nad Váhom
Košice
Hrádok
Hrádok
Zvolen
Stará Turá
Banská Bystrica
Bratislava



Informácia zo 17. zasadnutia Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie

Dňa 4. 12. 2018 sa v Bratislave v priestoroch Účelového zariadenia Bôrik konalo v poradí 17. zasadnutie Rady vlády Slovenskej republiky pre neziskové mimovládne organizácie (ďalej len RVSR MNO). Na zasadnutí sa zúčastnili členovia Komory mimovládnych neziskových organizácií, Komory pre verejný sektor, pracovníci Ministerstva vnútra SR a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Zasadnutie RVSR MNO viedla jej predsedníčka Denisa Saková, ministerka vnútra SR, neskôr potom splnomocnenec vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti, Martin Giertl.

Samotnému zasadnutiu Rady vlády pre MNO predchádzalo krátke operaatívne stretnutie členov Komory MNO, na ktorom boli prerokované návrhy na doplnenie programu zasadnutia RVSR MNO spolu s návrhmi príslušných uznesení k nasledovným otázkam:

- Financovanie MNO;
- Mechanizmus asignácie;
- Charitatívna lotéria;
- Postoj k väzobnému stúhaniu aktivistov organizácie Greenpeace;
- Aktuálna situácia sociálnych služieb poskytovaných neverejnými poskytovateľmi.

Z pohľadu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím a jej členských organizácií snád najdôležitejšími boli prvé dva body doplneného programu zasadnutia – financovanie mimovládnych neziskových organizácií a mechanizmus asignačnej dane, a to aj v nadväznosti na nedávne vyjadrenia niektorých politikov prijat v tejto oblasti zásadné zmeny. O závažnosti tejto problematiky pre celý tretí sektor svedčí i skutočnosť, že diskusia k týmto dvom bodom bola veľmi intenzívna, neraz dosť emotívna a trvala bez pár minút takmer dve hodiny. Diskusia však nakoniec vyústila do prijatia dvoch zásadných uznesení:

- **„Uznesenie k transparentnosti financovania MNO:** Rada vlády SR pre MNO schvaľuje zriadenie pracovnej skupiny, ktorá posúdi existujúce mechanizmy financovania jednotlivých foriem mimovládnych neziskových organizácií a v prípade potreby navrhne ďalšie vhodné nástroje. Členom pracovnej skupiny budú zástupcovia Komory mimovládnych neziskových organizácií, predstaviteľov Ministerstva financií SR a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Prizvaní môžu byť aj zástupcovia ďalších ústredných orgánov štátnej správy a zástupcovia samosprávy a iných dotknutých subjektov. Koordináciou pracovnej skupiny je poverený splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.“

Pri tomto uznesení je ešte dôležité spomenúť, že po diskusii sa zmenila i formulácia názvu uznesenia, keď namiesto „Uznesenie... k financovaniu mimovládnych neziskových organizácií...“ sa nakoniec prijalo uznesenie „k transparentnosti financovania MNO“. Tento zdanlivo nepatrný významový posun je výsledkom zhody prítomných v tom, že nie je potrebné zásadným spôsobom meniť súčasný model financovania MNO, potrebné sú však kroky vedúce k jeho väčšej transparentnosti.

- **„Uznesenie k asignácii poukazovania percenta z odvedenej dane fyzických a právnických osôb:** Rada vlády SR pre MNO odporúča vláde Slovenskej republiky akékoľvek prípadné zmeny v súčasných podmienkach poukazovania podielu zaplatenej dane z príjmu iniciovať iba po odbornej diskusii s odborníkmi a zástupcami Komory mimovládnych neziskových organizácií na pôde Rady vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie.“

Tretím bodom programu, ktorý z vecného hľadiska nadväzoval na prvé dva body, bola **informácia o zavedení a prevádzkovaní charitatívnej reklamy a charitatívnej lotérie**, ktorú spolu s MF SR predstavil Filip Vagač. Dana Meager, štátna tajomníčka MF SR, zdôvodnila návrh projektu charitatívnej lotérie a doplnila, že ide o ďalší nástroj financovania MNO, nie o nahradenie súčasného mechanizmu asignácie.

Z podkladov, ktoré účastníci zasadnutia RVSR pre MNO dostali k dispozícii k tomuto bodu programu vopred, vyberáme:

„Charitatívna lotéria predstavuje v rámci EÚ štandardný produkt v oblasti hazardných hier. Samotný koncept charitatívnej lotérie na Slovensku bol koncipovaný a následne aj schválený na rokovaní Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie už v rokoch 2009 – 2012. V spoločných diskusiách s neziskovým sektorom sa dospelo k záveru, že je nevyhnutné vytvoriť popri 2% asignácií z daní fyzických osôb a právnických osôb aj ďalší významný zdroj pre financovanie verejnoprospešných aktivít.

Rozsiahlou diskusiou na úrovni neziskového sektora sa do popredia dostala myšlienka zavedenia celonárodnej charitatívnej lotérie, ktorá by sa po vzore zahraničných stala ďalším významným zdrojom financovania MNO a ich verejnoprospešných aktivít. Neziskový sektor si v spolupráci s príslušnými ministerstvami už v roku 2008 dal za cieľ vytvoriť v rámci SR efektívny model viac zdrojového financovania neziskového sektora. Výsledkom celonárodnej diskusie bolo podpísanie Memoranda o spolupráci medzi ministerstvom a neziskovým sektorom, kde došlo k významnej stabilizácii nosného piliera financovania neziskového sektora, a to inštitútu 2 % dane. Súčasne bolo dohodnuté začatie prác na legislatívnom ukotvení ďalších dôležitých zdrojov pre financovanie neziskového sektora, a to charitatívnej reklamy a charitatívnej lotérie.

Následne, od 1. januára 2018 vstúpila do účinnosti novela zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorá zaviedla inštitút charitatívnej reklamy. Prijatím základných finančných pilierov definovaných Radou vlády pre MNO došlo k splneniu základných bodov dohody s ministerstvom financií ohľadom vytvorenia štandardného modelu viac zdrojového financovania neziskového sektora na Slovensku.

Neziskový sektor po prijatí a zavedení inštitútu charitatívnej lotérie vytvoril pracovnú skupinu, ktorej úlohou bolo vytvoriť model, spočívajúci v kooperácii silných nadácií, ktoré svojou verejnoprospešnou činnosťou pokrývajú rozhodujúce spektrum verejnoprospešných aktivít v neziskovom sektore, sú zárukou ekonomickej stability a svojou doterajšou činnosťou si v neziskovom sektore vybuodovali kredit dôveryhodnosti a profesionality pri vykonávaní činností vo verejnom záujme. Výsledkom pracovnej skupiny bolo vytvorenie záujmového združenia nadácií LOTKA Slovensko, ktorého členmi sa stali nadácie, ktoré spĺňali podmienky zákona o hazardných hrách a súčasne sa svojou kredibilitou stali garantmi pre prevádzkovanie charitatívnej lotérie na Slovensku (ide o Nadáciu Socia, Nadáciu Ekopolis, Nadáciu Pontis, Centrum pre filantropiu, Nadáciu Rafael a Nadáciu pre deti Slovenska).

Zástupcovia neziskového sektora prichádzajú na trh hazardných hier s charitatívnou lotériou, ktorá je úspešne prevádzkovaná v Holandsku, kde už viac ako 25 rokov dosahuje významné ekonomické výsledky, ktoré predstavujú finančnú pomoc pre charitatívne organizácie v Holandsku. Hlavným cieľom predmetnej lotérie je pravidelne generovať finančné prostriedky a následne ich prerozdeľovať neziskovému sektoru na plnenie verejnoprospešných účelov. V rámci doterajšieho fungovania vyprodukovala charitatívna lotéria v Holandsku viac ako 5,5 miliárd eur pre charitu. Jedným z dôvodov vytvorenia tohto modelu v prostredí Slovenska bolo práve úspešné fungovanie tohto typu lotérie, plnenie vytýčených cieľov vo finančnej ako aj sociálnej sfére spoločnosti, obľúbenosť vo verejnosti a teda aj rast hráčov a pod. Zástupcovia záujmového združenia nadácií LOTKA po niekoľkoročnej diskusii vo vnútri sektora požiadali MF SR o spoluprácu pri historickom rozbehu charitatívnej lotérie v prostredí Slovenskej republiky. Ministerstvo má záujem o podporu mimovládneho sektora prostredníctvom zabezpečenia prevádzkovania charitatívnej lotérie. Cieľom je vytvoriť podmienky na prevádzkovanie charitatívnej lotérie v Slovenskej republike, a to aj so zapojením spoločnosti TIPOS. Splnomocnenec požiadal Komoru MNO a Ministerstvo financií SR, aby pripravili cieľový materiál, týkajúci sa prezentovania mechanizmu charitatívnej lotérie smerom k verejnosti, watchdogovým organizáciám a médiám z hľadiska transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami v súlade so zásadou hodnoty za peniaze pri vzniku tejto lotérie a implementácie jej mechanizmu.“

V diskusii k tomuto bodu programu p. Dana Meager zopakovala, že ide o ďalší nástroj na financovanie MNO a že v priebehu posledných dvoch rokov sa prijali potrebné legislatívne opatrenia k tomu, aby sa koncept charitatívnej lotérie mohol na Slovensku začať v krátkom čase realizovať. Splnomocnenec vlády pre občiansku spoločnosť ešte požiadal Komoru MNO a Ministerstvo financií SR, aby pripravili cieľový materiál, týkajúci sa prezentovania mechanizmu charitatívnej lotérie smerom k verejnosti, watchdogovým organizáciám a médiám z hľadiska transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami v súlade so zásadou hodnoty za peniaze pri vzniku tejto lotérie a implementácie jej mechanizmu.

RVSR pre MNO v uznesení k tomuto bodu programu „súhlasí s návrhom projektu podpory mimovládneho neziskového sektora prostredníctvom prevádzkovania charitatívnej lotérie ako významného piliera viac zdrojového financovania neziskového sektora“.

Poznámka: Zasadnutia RVSR MNO som sa zúčastnil z poverenia p. Branislava Mamojku, predsedu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím ako zástupca Slovenského zväzu telesne postihnutých, členskej organizácie NROZP. Ak Vás téma MNO zaujíma viac, kompletne materiály z predmetného zasadnutia sú k dispozícii na stránke http://www.minv.sk/?ros_rmno_rokovania.

//www.minv.sk/?ros_rmno_rokovania.

Štefan Grajcár



Aktuality z Európskej únie polio

- Tohtoročné Valné zhromaždenie Európskej únie polio (EPU) sa nakoniec uskutoční v Lobbachu, Nemecko, teda na mieste, kde sa konalo pred dvoma rokmi, v r. 2017. Pôvodne sa Valné zhromaždenie malo konať v Londýne a malo byť spojené s oslavami 80. výročia založenia najväčšej organizácie obrnárov vo Veľkej Británii, British Polio Fellowship (BPF). Táto organizácia sa však v dôsledku zásadných zmien v britskej legislatíve týkajúcich sa mimovládnych neziskových organizácií, ku ktorým došlo v priebehu posledného polroka, dostala do vážnych finančných problémov a preto musela zásadne zmeniť svoje plány na najbližšie obdobie, jednou z nich bolo aj zrušenie pôvodne celkom veľkolepých osláv spomínaného výročia od založenia.

Informácie o dianí v Lobbachu Vám prinesieme v jesennom čísle Informátora.

- Ako sme avizovali už v jesennom čísle nášho Informátora, 3. Európsky kongres o polio a PPS sa uskutoční v meste Vitoria - Gasteiz v Baskicku,

Španielsko, v dňoch 11. – 13. novembra 2019. Hlavnými organizátormi konferencie sú Baskická asociácia polio (EPE) a miestna pobočka Rotary International. Či sa kongresu zúčastní aj niekto zo Slovenska, v tejto chvíli povedať nevieme, v každom prípade Vás však budeme o rok o tomto čase informovať o jeho priebehu a hlavných výsledkoch.

- V týchto dňoch sa do distribúcie dostáva aj jarné číslo spravodaja Európskej únie polio – EPU Newsletter, Spring 2019 – na ktorého príprave som sa podieľal aj ja ako jeho zostavovateľ a grafik (nuž, čo všetko sa človek nenaučí, aj keď len systémom pokus – omyl a bez toho, aby sa musel ísť niekam dozdelať...). Len pripomínam, že EPU Newsletter vychádza len elektronicky, a to v anglickej a nemeckej mutácii; ak by ste mali záujem si ho pozrieť, rád Vám ho na požiadanie pošlem.
- Newsletter EPU býva, samozrejme, zverejnený na webstránke EPU, www.europeanpolio.eu, tá je však momentálne v rekonštrukcii. Čoskoro by však mala byť k dispozícii jej vynovená verzia, dizajn a jednotlivé funkcionality stránky zabezpečuje slovenská firma modernestranky.sk, obsah stránky je v rukách členov výboru EPU.

Štefan Grajcár



Objímanie

Objímať sa je zdravé. Objatie pomáha imunitnému systému tela, pomáha vám byť zdravším, lieči depresiu, zmiernuje stres, privoláva spánok, je osviežujúce a omladzujúce, žiadne nepríjemné vedľajšie účinky. Objímanie je jednoducho zázračný liek.

Objímanie je úplne prirodzené. Je organického pôvodu, prirodzene sladké, neobsahuje žiadne pesticídy a konzervačné látky, žiadne syntetické prísady a je stopercentne zdravé.

Objímanie je prakticky dokonalé. Funguje aj bez hnacích mechanizmov, bez batérií, bez pravidelných kontrol, má nízku energetickú spotrebu, vysoký energetický výdaj, je zabezpečené proti inflácii, nepriberá sa od neho, nevyžaduje mesačné splátky ani poisťné, je zabezpečené proti zlodejom, nepodlieba dani, neznečisťuje životné prostredie a, samozrejme, je úplne recyklovateľné.

Autor neznámy



Bezbariérové opatrenia a riešenia zrealizované ŽSR v roku 2018			
Názov ŽST/zastávky	V budove	Prístup k budove/ nástupištiu	Nástupištia, podchody
N ŽST Trenčín – Zlatovce			Na schodiská vedúce k nástupištiu č. 1 a 2 boli osadené šikmé schodis- kové zdvíhacie plošiny – 2 ks
Banská Bystrica	Vo vestibule vý- pravnej budovy boli osadené automatické dvere		
Lučenec	Vo vestibule vý- pravnej budovy boli osadené automatické dvere a vybudovaná rampa		
ŽST Tatranská Polianka	Vybudované nové WC pre imobilných	Nový príjaz- dový chodník a nájazdová rampa k vstu- pu do čakárne	
ŽST Košice	Osadené boli vodiace lúnie pre nevidiacich a slabozrakých na podlahe prijíma- cej haly (na prízemí)		
ŽST Bratislava hlavná stanica			Vybudované boli prístupy pre imobilných cestujúcich na nástupištia (rekonštruk- cia podchodu + špeciálne upravené výtahové ka- bínky, aplikované Braillo- vo písmo), vodiace lúnie, orientačný systém
ŽST Trnava		Nový prístup k nástupištiu	Rekonštrukcia nástupišťa č. 2, pri koľaji č. 103 a 105 s nástupnou hranou 550 mm nad STKP
ŽST Dolný Štál		Nový prístup k nástupištiu	Rekonštrukcia nástupišťa pri koľ. č.2 s nástupnou hranou 550 mm nad STKP

Sprostredkoval: Ing. Ján Bartko

Inovovaná webstránka Asociácie polio v SR

Radi by sme na tomto mieste informovali našich členov, ale aj všetkých našich priaznivcov, že v tomto čase (polovica apríla 2019) začína fungovať inovovaná, aktualizovaná web stránka Asociácie polio v SR, nájdete ju na známej adrese **www.polio.sk**.

Stránka má novú štruktúru i nový, aktualizovaný obsah a veríme, že sa Vám bude jedno i druhé nielen celkom pozdávať, ale že sa do tvorby jej obsahu aj sami v čo najväčšej miere zapojíte. Správcom stránky bude Š. Grajcár a vystrieda na tomto poste **Jozefa Daneka**. Chcel by som sa v mene Rady AP, vo svojom mene i v mene všetkých našich členov poďakovať Jozefovi za jeho priekopnícku a neľahkú prácu na tomto pre nás trochu neznámom poli. Je nepochybné, že brázda, ktorú tu vykopal, výrazne pomôže jeho nasledovníkom a aj vďaka jeho nasadeniu budú informácie o dianí v našej oblasti oveľa dostupnejšie stále širšiemu okruhu členov a priaznivcov našej organizácie. **VĎAKA, JOZEF!**

*Štefan Grajcár
a Rada Asociácie polio v SR*



Pozvánka na 6. stretnutie „šestákov“ v kúpeľoch Velké Losiny

Milí priatelia,

opäť sa hlásim s pozvánkou na už šieste stretnutie kamarátov z detstva a tiež ich partnerov alebo aj prívržencov týchto stretnutí.

Pozývam Vás na 6. ročník opakovaných a vydatených stretnutí v kúpeľoch Velké Losiny, ktorý sa výnimočne koná už na jar, dokonca temer v lete, kedy mimo iné kvitnú azalky, čo je v tomto kraji, pod Jeseníkom, veľmi príjemné zistenie.

Vo štvrtok 6. júna alebo v piatok 7. júna 2019 vás privíta dobrá partia kamarátov, či známych v centre kúpeľov, na nádvorí známej liečebne Eliška (predtým zvaná trojka-III).

Väčšina zúčastnených prichádza v piatok a lúči sa rôzne v nedeľu, tentokrát 9. 6. 2019. Rámcový program stretnutia je nasledovný:

- 7. 6.** Individuálny príchod do Veľkých Losín, o 18 h posedenie v Istrii
- 8. 6., 10:00** komentovaná prehliadka Šárky – IV
- 12:00** návšteva miestneho cintorína – zapálenie sviečok, polozenie kvetov, spomienka na tých, ktorí sa o nás starali

16:00 medzinárodný turnaj v minigolfe

19:00 posedenie v Istrii

19:30 slávnostná spoločná večera v Eliške III pre prihlásených

9. 6. dopoludnia individuálne posedenie a rozlúčka pri Pralinke, odchod domov

Tí z Vás, ktorých mailové adresy nemám a ktorí sa stretnutia chcete zúčastniť, prosím, aby ste mi v termíne do 15. 5. 2019 dali vedieť:

- dátum príchodu
- počet osôb
- záujem o ubytovanie: Horinka alebo Švihák, alebo vlastné
- posedenie v piatok 7. 6.: áno – nie
- posedenie v sobotu 8. 6.:
- slávnostná večera 8. 6.: áno (počet osôb) – nie
- účasť na akciách 8. 6.: Šárka áno – nie
cintorín áno – nie
minigolf áno – nie

Pripomínam, že ubytovanie si môže každý vybaviť sám (v okolí je veľa penziónov i hotelov), alebo v penzióne Horinka, kde máme zaistené prostredníctvom Zdena Špalka z Čiech spolu cca 10 izieb, aj bezbariérových. Prihlášky s vyššie uvedenými informáciami mi pošlite na môj e-mail (anrym799@gmail.com) alebo telefonicky (aj esemeskou; +421911750357) do 15. mája 2019, kedy ich komplexne odovzdám organizátorom v Čechách, už spomínanému Zdenovi, a Tamare Kubicovej, ktorá organizuje ostatné akcie na stretnutí. Penzión Horinka je blízko stredu diania, a preto ho každoročne využívame v hojnom počte.

Kto sa chce dozvedieť viac, môže tak urobiť u mňa, rád mu priblížim atmosféru stretnutí.

Príďte a presvedčíte sa sami !! Pozdravujem a teším sa na aj iné naše stretnutia.

Ondrej Mocko



Príbeh nášho súputníka v TV

Minulý rok bol v znamení viacerých významných okrúhlych výročí v našich dejinách – slovenských, českých, i tých spoločných, československých, stačí spomenúť roky 1918, 1938, 1948, 1968, 1988... V súvislosti s 50. výročím začiatku okupácie či vstupu vojsk Varšavskej zmluvy na územie Československa, sa tak v slovenskej, ako aj českej verejnoprávnej televízii prezentoval rad rôznych dokumentov, diskusných relácií historikov i osobných svedectiev

súčasníkov. Jedným z takýchto dokumentov bol aj päťdielny dokumentárny cyklus **Ten okamžik** z dielne ČT obsahujúci jedenásť príbehov ľudí z Prahy a ďalších miest, ktorých 21. august 1968 zastihol na rôznych miestach a v rôznych fázach ich vlastného životného príbehu a ktorých v tom čase zaznamenal aj objektív fotoaparátu. Jedným z protagonistov prezentovaných príbehov je aj náš súputník a kamarát **Karel Majer** z Prahy, ktorého správa o tom, čo sa v Československu práve deje, zastihla na spiatocnej ceste domov z dovolenky na Kryme, kam vyrazili v troch trabantoch spolu s ďalšími obrnármi. Stojí za to pozrieť si všetky tie dokumenty, nájdete ich na stránke ČT, stačí však len dať do vyhľadávča „ten okamžik“ a ste tam (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11884254557-ten-okamzik/dily/>), Karol príbeh je v druhom dieli nazvanom *Pohled z východu* (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11884254557-ten-okamzik/217562266540002-pohled-z-vychodu/>). Dokumentárny cyklus sa dočkal aj svojho knižného vydania, publikácia s názvom „*Ten okamžik – Můj osmašedesátý*“ vyšla v Edícii ČT v auguste minulého roku.



Jubilanti 2019

55 rokov

- | | | |
|--------|------------------|--------|
| 19. 1. | Pečeňáková Viera | Košice |
| 24. 3. | Smoterová Jana | Košice |



60 rokov

- | | | |
|--------|--------------------|--------------|
| 21. 1. | Kolek Ivan | Šenkvice |
| 24. 1. | Lazurová Eva | Vyšné Remety |
| 20. 4. | Ostáš Pavol | Handlová |
| 5. 6. | Kučeriaková Helena | Pezinok |
| 17. 7. | Chrenková Anna | Bratislava |



65 rokov

- | | | |
|--------|--------------------|---------|
| 11. 4. | Kráľová Mária | Trenčín |
| 2. 6. | Krochliaková Janka | Poprad |



- | | | |
|--------|------------------|--------------|
| 27. 6. | Pazderová Emília | Námestovo |
| 29.6. | Mahútová Mária | Žilina |
| 17. 9. | Sztankayová Anna | Prešov |
| 5. 11. | Sádecký Anton | Nová Dubnica |

**70 rokov**

- | | | |
|---------|-------------------------|-----------|
| 3. 2. | Kľocová Oľga | Martin |
| 24. 9. | Mgr. Siváková Jaroslava | Topoľovka |
| 11. 10. | Bobot Igor | Trenčín |
| 6.11. | Bičanová Mária | Trenčín |
| 8. 12. | Varhaníková Mária | Štúrovo |

**75 rokov**

- | | | |
|---------|--------------------|-----------------|
| 25. 1. | Antošovská Terézia | Bratislava |
| 5. 4. | Hradiský Jozef | Považská Teplá |
| 10. 5. | Ostitá Anna | Trnava |
| 12. 9. | Schneková Mária | Banská Bystrica |
| 27. 11. | Balajová Viktória | Košice |

**80 rokov**

- | | | |
|--------|---------------------|------------------|
| 25. 2. | Kolečkářová Ludmila | Uherské Hradište |
| 26. 8. | Porubská Filoména | Bratislava |
| 23. 9. | Paldusová Jolana | Bratislava |
| 27. 9. | Dzurejová Rozália | Odorín |
| 6. 12. | Ing. Danek Jozef | Bratislava |

**85 rokov**

- | | | |
|---------|---------------------|----------|
| 18. 11. | Smataníková Matilda | Brvnište |
|---------|---------------------|----------|



Zloženie Rady Asociácie polio v SR

- Predseda:** **PhDr. Štefan Grajčár**, Žehrianska 7, 851 07 Bratislava
Tel.: 02/2070 2336 D (domov), 0905/542 748,
e-mail: grajcar@chello.sk, stefan.grajcar@gmail.com
- Podpredsedovia:** **Mgr. Gašová Marcela**
Narcisová 21, 900 42 Dunajská Lužná
Tel.: 0903/186110, e-mail: gasom@centrum.sk
- Ing. Alica Suchá**, Adámiho 14, 841 05 Bratislava
Tel.: 02/6542 7959 D, 0903/949 136
e-mail: suchaalica@gmail.com
- Tajomníčka:** **Mgr. Anna Hmiráková**
M. R. Štefánika 589/68, 907 01 Myjava, tel.: 0904/977 341
e-mail: a.hmirakova@centrum.sk, annah589@gmail.com
- Hospodárka:** **Helena Kánová**, L. Déreza 2, 831 01 Bratislava
Tel.: 02/5477 2951 D, 0914/147 653
- Členovia:** **Ing. Vojtech Antošovský**, ul. Čs. parašutistov 23, 831 03 Bratislava
Tel.: 02/4363 9248 D, 0905/864 489
e-mail: vojtech.antosovsky@azet.sk
- MUDr. Zuzana Baranová, PhD**
Nám. L. Novomeského 5, 040 01 Košice
Tel.: 055/625 0727 D, 055/640 3688 Z, 0905/317 413
e-mail: zuza.baran@gmail.com
- Ing. Jozef Danek**
Lehotského 4, 811 05 Bratislava, tel.: 02/5249 5417 D, 0907/626 212
e-mail: jdanek@nexta.sk, danek.jozef@gmail.com
- Miloš Stilhammer**
Bakošova 28, 841 03 Bratislava, tel.: 0911/323 379
e-mail: milos.stilhammer@gmail.com

Kontrolná komisia AP v SR

- Predsedníčka:** **Jana Šebianová**
Novozámocká 2473/3, 960 01 Zvolen
Tel.: 0908/148 544, e-mail: j.sebianova@gmail.com
- Členovia:** **Ing. Milan Dovhun**
Nekyje na Ostrove 64, 930 25 Vrakúň
Tel.: 0903/141 030, e-mail: hela_milo@hotmail.com
- Doc. RNDr. Ján Bezecný, CSc.**
J. Kalinčiaka 478/6, 018 41 Dubnica n/Váhom
Tel.: 0905/511 518
e-mail: jbeczny@centrum.sk; jan.bezczny@tnuni.sk

Informátor Asociácie polio v SR

Vydáva a bezplatne rozširuje pre svojich členov a priaznivcov AP v SR

Zostavila: Ing. Alica Suchá, grafická úprava: Elena Senková, vytlačil: Kartprint